№ 160

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Sobota dnia 19 Czerwca 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy któréj wychodzi, kosztuje na miesiąc zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor Główny przy ul. Trębackiéj Nr. 639.

Radca honorowy Safiano, urzędnik do szczególnych zleceń przy Namiestniku w Królestwie Polskiém, mianowany został Członkiem Rady Wychowania Publicznego tegoż Królestwa, z pozostawieniem go zarazem przy dotychczasowych jego obowiązkach.

Program jutrzejszego Koncertu P. Wysockiego, załączamy tutaj: 1) Scena Fantastyczna skomponowana i wykonana na Fortepianie przez Pana Wysockiego. 2. Duet z opery Montechi i Capuletti spiewany przez Amatorkę i Amatora. 3) Wielki Walc brawurny skomponowany i wykonany na Fortepianie przez Pana Wysockiego. 4) Arya z opery Montechi i Capuletti śpiewana przez Amatorkę. 5) (Krakowiak) Fantazya i Rondo skomponowane i wykonane na Fortepianie przez pana Wysockiego. Koncert odbędzie się w sali Redutowéj, początek o godzinie w pół do 1széj. Biletów po cenie zł. 6 gr. 25 do sali, a po zł. 4 gr. 5 na Galeryą dostać można we wszystkich Magazynach muzycznych.

Za dni kilka tom 3ci *Pamiętnika Sceny Warsz.* opuści prassę drukarską. Jedyną tak znacznego opóźnienia przyczyną, była litografija portretów, które po kilkakroć kazaliśmy przerabiać to na cynku to na kamieniu, chcąc w zupełności zadość-uczynić zobowiązaniu w prospekcie. Lubo portrety te z talentem wykonane przez P. Bonaw: Dąbrowskiego, jeszcze w początku stycz. b. r. były gotowe, przenoszenie ich na cynk i kamień, a po tym odbicia, nie odpowiadały wartości oryginalnych rysunków. Nie szczędziliśmy przeto znacznych kosztów na wielokrotne poprawy i przerabiania, byle tylko zyskać zadowolenie Publiczności. 1szy oddział *Galeryi portretów* zajmuje wizerunki słynnych dziś tancerek sceny naszéj, jako to: Pani Koss, Turczynowicz, Wiłuckiéj; Panien Gwozdeckiéj, Wendt i Trawnéj. 2gi oddział obejmie Artystów Opery, Pani Rywackiéj, Dobrzyńskiéj; Panien: Rivoli, Józefy Turowskiéj, i P. Dobrskiego. Na czele umieścimy portret najzasłużeńszego Operze krajowéj Kapelmistrza K. Kurpińskiego; w dalsze oddziały wejdą Artyści dramatyczni, Panie: Halpert, Kostecka, Śliwińska i inne, które w tym przeciągu czasu wykształcić mogą talenta i zasłużyć na sławę; Panowie: Żółkowski, Komorowski, Jasiński, Karasiński, Panczykowski i t. d. Czemu w takim rozkładzie zamierzyliśmy dołączac do *Pamiętnika Sceny* Galeryę portretów? znajdzie Czytelnik wyjaśnienie i powody w tomie 3cim, który właśnie pod sąd ogółu oddać mamy. Wydanie na pięknym papierze, w 8ce wielkiéj, czcionkami Drukarni Banku Pols. 13 arkuszy druku ścisłego obejmuje. Po wyjściu cena tomu zł. 10; a prowincyi zł. 12. Druk 4go tomu i litografią portretów rozpoczynamy zaraz po wyjściu obecnego, aby w pierwszych dniach stycznia 1842 roku mógł być Prenumeratorom doręczony. *K. Witte.*

Londyn 9 Czerwca.—Wczoraj w izbie wyższéj znowu złożono kilka podań za i przeciw prawu zbożowemu. Między innemi lord Brou-

gham złożył petycyą rady gminnej londyńskiéj na korzyść zamierzonego przez ministrów cła dla tego, którą sam uważa jako jedyny sposób zniesienia cła, chciał mieć przyjętą.

W izbie niższéj lord John Russell usprawiedliwiając rozwiązanie parlamentu, mówił: »Szlachetny lord Stanley mniemał, że kwestya o rozwiązaniu parlamentu, jest rzeczą korony, nie izby. Czy mniemanie to słusznem jest, lub przeciwnie, sądzę, że gdy wniosek sir R. Peela zyskał większość tylko jednego głosu, kiedy panuje taka tylko różnica w zdaniach, uważam, iż nikt mi w izbie ani w któréjkolwiek części królestwa utrzymywać nie będzie, aby w teraźniejszéj izbie, według prawdobieństwa mocną większość rząd lub inne stronnictwo znaleść mogło; rozwiązanie zatém parlamentu zdaje mi się być jedynym środkiem rozwiązania téj trudności.« Sir R. Peel utrzymywał, iż minister nieudowodnił dostatecznie dla tego cofnął wniosek swój na korzyść zmiany praw zbożowych. Poczém izba przystąpiła do obrad nad kosztami utrzymania wyprawy chińskiéj i kanadyjskiéj, komissorjatu i innych potrzeb w Anglii, Irlandyi i Szkocyi.

Powszechnie mniemają, że proklamacya o rozwiązaniu parlamentu ogłoszoną będzie w gazecie dworskiéj z dnia 15 b. m.

Według dziennika Observer, Królowa spodziewa się drugiego rozwiązania w Wrześniu lub Października. Książe Edward Sasko-Wejmarski otrzymał patent na porucznika w pieszych grenadyerach angielskiéj gwardyi.

Torysowskie dzienniki wyliczają trzech parów, margrabiego Wellesleja, brata Księcia Wellingtona, hrabiego Hihester i Lorda Carrington, którzy dla prawa zbożowego odłączyli się od wigów.

W razie, gdyby torysowie, po zwołaniu nowego parlamentu, otrzymali ster rządu, dzienniki ich wymieniają hrabiego Aberdeen, jako pierwszego ministra.

Times cieszy się z piątkowego głosowania, które zniszczy plan ministrów, względem sprawienia w kraju agitacyi na ich korzyść rozprawami nad prawem zbożowém. Nie mogą oni już podburzyć ludu odezwami, tym czasem agitacya wzrasta w sposób mocno konserwatystów zatrważający, jakto widać z zarzutów jakie oni czynią ministrom.

Instrukcye udzięlone Sir Henrykowi Postinger, następcy kapitana Elliota w Chinach, mają być w duchu wojennym.

Morning Herald utrzymuje, że assekuranc na statku *Prezydent* zabespieczone summy d. 10 b. m. wypłacić postanowili, a tak znika cała nadzieja odzyskania tego statku.

Najstarsza córka Sir R. Peela zaręczona jest z vice-hrabią Villiers najstarszym synem hrabiego Gersey. W przyszłym tygodniu lord Namiestnik Irlandyi, lord Fortevine zaslubi owdowiałą lady Sommerville.

Morning Post donosi, że Książe Mikołaj Esterhazy zaślubi córkę lady Jersej. — Narzeczona ma lat 28 i jest protestantką; Książe ma lat 24 i jest katolikiem.

Paryż 9 czerwca. — Izba parów zatrudniała się projektem do prawa o utworzeniu nadzwyczajnego kredytu 1,400.000 fr. na wsparcie wychodźców hiszpańskich. — Prawo o zaciągu do wojska cofnięto. — Wielki zachowawca pieczęci dziś przeczytał parom następny rozkaz królewski: Art. 1. Przedstawiony w d. 15 kwietnia przez naszego ministra wojny i prezesa rady w izbie parów projekt o wojskowym zaciągu, zostaje cofnięty. Art. 2. Wypełnienie niniejszego, polecamy naszemu ministrowi wojny. Rozkaz ma datę dzisiejszą, podpisany jest w zamku Neuilly.

Wczoraj w wydziale wojny odbyła się rada ministrów. Od 4 lub 5 miesięcy pierwszy raz wydarzyło się ogólne wszystkich ministrów zebranie u marszałka Soult; mniemają, że głównym powodem nieukontentowania jego było, iż dawniéj 3ch lub 4ch tylko ministrów zwykle na radzie u niego bywało.

Słychać również, że pan Guizot uczynił marszałkowi wiele ustąpień, aby go tém bardziéj skłonić do pozostania na czele gabinetu. Zgromadzenie to zresztą odbyło się tylko dla formy i w celu naprawy dobrego, między mi-

nistrami porozumienia, bo ztamtąd udali się wszyscy do Neuilly gdzie pod prezydencyą Króla nowa rada miała miejsce. Prezes także miał zaniechać przepędzenia dni kilku na wsi. Dziś miał znowu mocno cierpieć i nikogo nie przyjmował.

Słychać, że rząd ma zamiar powiększyć zamek Vincennes i uczynić głównym punktem obwarowania, jako środkowe miejsce między wyjściu stolicą a warowniami. Messager zbija z Paryża 67 pułku liniowego, który odmówił wieść o pracowania około obwarowań.

Minister wojny zalecił, aby wszyscy żołnierze używali zimnych kąpieli, lecz oddziałami, pojedynczo, podkarą kąpać się zabroniono.

Pan Decazes syn wielkiego referendarza izby parów, wczoraj udał się do Petersburga z depeszami do poselstwa francuzkiego.

Francuzi którzy powrócili z niewoli Ab-del-Kadera, powiększéj części znajdują się w Tazza, mieście niedawno przezeń założoném, mającem fabryki sukna i broni i t. p. Emir ma przy sobie wielu francuzów, między innymi jednego inżyniera z Algieru, który przyjął wiarę mahometańską i jest w wielkich łaskach u Ab-del-Kadera jako najpiérwszy doradca.

Zdaje się, że Infant don Franciszek de Paulo nie w zamiarze czekania na potrzebne pozwolenie powrotu do Hiszpanii, udał się do Chateanu Margean, bo powrót jego do Hiszpanii nie wymaga takiego warunku. Książe Broglie opuścił Paryż udając się do swojego zamku Coppet w Szwajcaryi.

Nuri Effendi poseł turecki, przesyła Sułtance Waleidzie, którą być mieni miłośniczką sztuk pięknych, wszelkie daguerotypowane pomniki Paryża.

Słychać, że dom Rotszyldów podjął się pożyczki 3 milijonów dukatów dla rządu neapolitańskiego, które mają być obrócone na załatwienie sprawy sycylijskiéj.

Książe Ludwik Napoleon czynił na próżno kilka wysileń, aby zwrócic na się uwagę, i utracił tym sposobem małą liczbę stronników swoich; przesłał on znowu dziennikowi *Commerce* broszurę p. t. *Fragments historiques sur la révolution de* 1688, stara on się w niéj porównać, tę angielską rewolucyą z francuzką w r. 1830. Lecz mimo nalegań pana de la Châtre ajenta książęcego, *Commerce* nie umieścił nawet rozbioru téj broszurki.

Haga 9 czerwca. — Król mianował pana C. H. V. Oldenburg posłem w Haiti. Spodziewani tu są wkrótce oboje Księztwo Oranii.

Frankfurt d. 11 czerwca. — Przybył tu wczoraj Cesarsko Rossyjski poseł przy porcie Ottomańskiéj tajny radca Buteniew.

Wiedeń 9 czerwca. — Według wiadomości z Kaschan, wybuchł tam w nocy z 28 na 29 z. m. wielki pożar i mocne w tém miejscu poczynił spustoszenia, 100 domów spłonęło; między nimi mieszkanie biskupa i proboszcza.

Rzym 1 czerwca. — W ostatnich czasach na licznych kongregacyach kardynałów, roztrząsano najnowsze wydarzenia w Hiszpanii. W ogólności Hiszpania najwięcéj ściąga na siebie uwagi duchowieństwa; codziennie przybywają tu z tamtąd świeccy i duchowni księża, szukając u nas schronienia.

Madryt 2 czerwca. — Dnia 25 z. m. około 1000 francuzkich chłopów z Kantonu Alduides, oraz trzy kompanie żołnierzy przy odgłosie bębnów i muzyki, wkroczyło w granice Nawarry i przeszło 10 godzin bawili na ziemi hiszpańskiéj, a władze tutejsze obojętném na to patrzyły okiem. Wczoraj wiadomość tę odebrano a deputowany Sagassi w kortezach zawołał: »Skoro Rząd nie da zadosyć uczynienia chorągwi hiszpańskiéj, ja pierwszy pospieszę na prawicę i krew moją poświęcę, bo gdyby Francuzi jeszcze raz podobny krok uczynili, jestem przekonany, że krew płynąć będzie. Pan Gouzales prezes ministrów, zapewniał, że Rząd obstawać będzie za utrzymaniem traktatu i poczynił kroki do wypełnienia traktatu z roku 1785 o granicach stanowiącego. Tymczasem Rząd niewidzi potrzeby zrywać traktat z Francyą, która bynajmniéj niebyła powodem tego wypadku. Niezadowolony tém

Madez pragnął, aby moc mocą odepchniętą była. Pan Infante, minister spraw wewnętrznych, mniemał, że Rząd nie potrzebuje chwytać się gwałtownych środków, bo Francuzi, którzy na ziemię hiszpańską wkroczyli znowu do kraju swojego odeszli. Poprzedni ministrowie zalecili władzom nadgranicznym, aby unikali wszystkiego coby mogło wywołać zerwanie; on sam jednak, gdyby nad granicą rozkazywał, byłoby to odepchnięciem mocy mocą.

Konstantynopol 26 maja.—Kapudan basza dnia 16 b. m. z flotyllą swoją przybył do Sudą i przystąpił zaraz do wylądowania wojsk i blokowania wyspy. Patryarcha grecki został usunięty, w miejsce jego mianowano dotychczasowego metropolitę z Cycycus, Antymosa. Jednocześnie zniesiono godność syndyka patryarchalnego, który był razem ajentem hospodara Wołoskiego przy Porcie, zajmowaną przez Mikołaja Aristarchi.

Sułtan dziś przeniósł rezydencyą swoję do pałacu Tschiragan.

Niedawno uszkodzony przy Amatra, na czarnem morzu, parostatek austryacki *Stambol*, po uskutecznionéj naprawie przybył tu d. 23 b. m. z Penderaklia.

Jakkolwiek powstanie w Bulgaryi już uśmierzono, atoli wojska tureckie ciągłych dopuszczają się bezprawiów — Basza Nissy nie łagodzi bynajmniéj srogości swojéj przeciw chrześcianom, a tem samem przeciwi się woli Porty jeżeli niema innych tajemnych rozkazów. Ztąd różne wieści o jego zamiarach. Niektórzy myślą, że uzbraja się przeciw Serbii, inni że lęka się z wojskiem przyjść mającego Jakubu Baszy.

ROZMAITOŚCI

Początek nazwy Aquavita (okowita). Z wódką obeznała się Europa za Henryka II Króla Angielskiego. Zdaje się, że sztuka dystylowania przyszła do nas z Indyów, i że ją najprzód we Włoszech i Hiszpanii zaprowadźono, gdzie napój ten aqua di vite (wodą z winorośli) zwano, ponieważ ją z początku z winnych gron otrzymano. Klasztory, jako siedlisko umiejętności w owych czasach, dla zbawiennysh skutków tego napoju w sztuce lekarskiéj, zmieniły jego nazwisko na Aqua vitae (woda życia) które się dotychczas utrzymało.

Siostry miłosierdzia w Smyrnie. Wychodzące w Paryżu pismo peryodyczne: L'univers catholique, umieściło niedawno list z Smyrny, w którym się następujące miejsce znajduje: »Wpan nie możesz miéć wyobrażenia, jakiéj czci i uszanowania doznają tu dopiero od roku będące siostry miłosierdzia nietylko od tutejszéj, do tak różnych religij i krajów należącej publiczności, ale nawet od Muzułmanów! A chociaż ony, jak powiedziałem, dopiero niedawno do Lewantu przybyły, przecież wpływ ich jest nieograniczony. Ilość uczennic w szkołach zostających pod ich przewodnią, dochodzi do czterech set, a wszystkie narodowy swój ubiór głowy, na proste czepeczki Calicot zmieniły. Skoro tylko cornette (jak wiadomo, tak się zowie właściwy ubiór głowy siostr miłosierdzia) w wązkich ulicach Smyrny się zjawi, natychmiast każda żywa dusza z uszanowaniem ustępuje na prawą i na lewą; co większa, nawet poganiacze wielbłądów pędząc swoje źwierzęta, aż do ziemi twarz przed niemi schylają.«